

[Poul Dam.]

Statsministeren nævnte i et par sammenhænge muligheden for forøgede lån fra udlandet, og det mener jeg er en klar mulighed. Jeg kan ikke være så forbløffet som hr. Haunstrup Clemmensen — eller var det hr. Henry Christensen — over, at lån både skal forrentes og betales tilbage; det plejer man at gøre, og det er jo ikke sikkert, at det bliver så dyrt hverken at forrente dem eller at betale dem tilbage, som hvis lånene skulle optages her i landet. Men jeg tror på den anden side, det er væsentligt, at optagelse af lån i udlandet i det omfang, vi kan få dem og skal have dem, foregår via det offentlige, således at det er staten eller offentlige kreditinstitutter, som optager lånene, og som også formidler pengene til de rette steder.

Der er talt en del om vor handelspolitik, at der skal gøres mere for eksporten, og det er jo klart, at det er en overordentlig vigtig sag. I denne forbindelse vil jeg dog gerne stille det måske temmelig retoriske spørgsmål: ja, staten gør noget, men hvad gør erhvervene? Gør erhvervene nok? Er det sådan, at erhvervene virkelig udnytter de muligheder, der findes, eller venter man bare på, at appelsinerne skal falde ned i turbanen, og hvis de ikke gør det, så går man til staten og klager over, at appelsinforekomsterne er for sjældne i år? Hvis man læser det interview med vor ambassadør i Storbritannien, der findes i det sidste nummer af Tidsskrift for Industri, som jeg i anden sammenhæng citerede før, så får man indtrykket af, at der bag en nydelig diplomatisk sprogbrug er en undertrykt kritik af erhvervene; der synes efter ambassadørens mening at være store muligheder for dansk industrieksport til Storbritannien, som altså ikke er udnyttet tilstrækkeligt, og som man håber skal blive udnyttet bedre i forbindelse med nogle fremstød i 1968. Det må man så håbe.

Hvordan er det med landbrugseksporten? Foregår den tilstrækkelig effektivt? Kunne der gøres mere, ved at man fik den centraliseret, ved at Danmark, som på mange måder er et fællesbegreb netop med hensyn til landbrugsvarer, også optrådte som én sælger ude i verden?

Og så vil jeg gerne i denne forbindelse nævne spørgsmålet om eksportkreditterne.

Er de tilstrækkelige, som de er i øjeblikket? Kunne de tænkes udvidet? Og kan vi være sikker på, at de ydes med et frisind og en lyst til risiko, som måske er nødvendig, hvis det drejer sig om at yde eksportkredit over for ordrer fra lande, som vi ikke plejer at handle med, vore nye handelspartnere, enten det er udviklingslande, eller det er østlande, selv om disse østlande måske rent geografisk ligger i vest? Der ligger jo også nogle østlande. Jeg mener, det er vigtigt, at man udnytter disse muligheder så stærkt som overhovedet muligt; en række erhverv er stærkt afhængige af, at de har denne mulighed.

Markedsspørgsmålet blev nævnt i statsministerens tale, og det er klart, at det er meget vigtigt for os. Jeg tror imidlertid ikke, at vi kan vente på opfyldelsen af det skønne håb om en bredere europæisk løsning. Ad den vej, som vi hidtil er slået ind på, tror jeg ikke der er store muligheder, og jeg tror i hvert fald, at udsigterne er lange. Jeg tror, det er vigtigt, at man prøver at overveje alternative markedsplaner, at man prøver at finde på måder, hvorved man kan få hele Europa med ind i det. Man kunne tænke sig andre ting, og at man ikke mindst lægger vægt på østhandelen, således som statsministeren jo også nævnedes det i sin tale. I denne forbindelse er det væsentligt at minde om de gode resultater, som det nordiske samarbejde gav i Kennedy-runden; også i denne situation kunne der vel være mening i at forsøge den nordiske vej; de andre nordiske lande har jo problemer, der ikke er så forfærdelig forskellige fra de problemer, vi har.

Meget af statsministerens tolvprogram handlede om kapitalspørgsmål, og de er ganske centrale, men jeg tror imidlertid, vi er nået til en situation, hvor det må være klart, at hverken den private opsparing — selv med de forskellige fiduser, som man gerne vil have indført for at ophjælpe den, som det hedder, eller på anden måde — eller den private sektor kan klare kapitalbehovproblemet i dag. Det klares heller ikke med de investeringsforeninger, som hr. Haunstrup Clemmensen nævnedes, og som jeg gerne stadig væk vil være meget bekymret over for, ikke fordi det ikke kan være en god måde at skaffe industrien kapital på, men fordi det giver en meget ukontrolleret magt